

Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas

2024/2030(DEC)

21.11.2024

NUOMONĖS PROJEKTAS

Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto

pateiktas Biudžeto kontrolės komitetui

dėl ES agentūrų 2023 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo
(2024/2030(DEC))

Nuomonės referentas: Antonio Decaro

PA_NonLegDec

NUOMONĖ

Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas ragina atsakingą Biudžeto kontrolės komitetą į savo pasiūlymą dėl pasiūlymo dėl sprendimo įtraukti toliau pateikiamą tekstą:

Bendrosios pastabos

1. palankiai vertina konstruktyvų Europos Parlamento ir Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro (ECDC), Europos cheminių medžiagų agentūros (ECHA), Europos aplinkos agentūros (EAA), Europos maisto saugos tarnybos (EFSA) ir Europos vaistų agentūros (EMA) (toliau – agentūros) bendradarbiavimą, kurį, be kita ko, parodo 2023 m. Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos (ENVI) komitete surengtas metinis keitimasis nuomonėmis;
2. mano, kad reguliarūs vizitai į agentūras yra pagrindinis Europos Parlamento vykdomo jų tikrinimo aspektas; atsižvelgdamas į tai, atkreipia dėmesį į sėkmingą ENVI komiteto delegacijos vizitą į EMA (2023 m. vasario mėn.) ir ECHA (2023 m. balandžio mėn.);
3. džiaugiasi, kad Europos Audito Rūmai (toliau – Audito Rūmai) pareiškė, jog 2023 finansinių metų metinėse finansinėse ataskaitose nurodytos agentūrų operacijos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos ir kad jų finansinė būklė 2023 m. gruodžio 31 d. visais reikšmingais aspektais nurodyta teisingai;
4. palankiai vertina priemones, kurių ėmėsi agentūros, atsižvelgdamos į Europos Parlamento rekomendacijas, pateiktas jo 2022 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo dokumente; pabrėžia, kad svarbu didinti agentūrų pastangas bendradarbiavimo su kitomis agentūromis ir tarptautinėmis organizacijomis, skaitmeninimo ir aukštesniosios grandies vadovų lyčių bei geografinės pusiausvyros srityse;
5. palankiai vertina tai, kad agentūros ėmėsi veiksmingų taisomųjų veiksmų, atsižvelgdamos į daugumą Audito Rūmų 2022 m. pastabų; atkreipia dėmesį į 2023 m. pastabas, skirtas agentūroms, visų pirma į pastabas, susijusias su *ex ante* patikromis, ir ragina jas užtikrinti veiksmingus tolesnius veiksmus;

I dalis. Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro (ECDC) 2023 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimas

1. pripažįsta esminį ECDC vaidmenį nustatant ir vertinant dabartines ir atsirandančias grėsmes žmonių sveikatai, kylančias dėl užkrečiamųjų ligų ir susijusių specifinių sveikatos problemų, kad būtų sustiprinti Sąjungos ir valstybių narių gebėjimai apsaugoti žmonių sveikatą vykdant žmonių užkrečiamųjų ligų bei susijusių specifinių sveikatos problemų prevenciją ir kontrolę;

2. pažymi, kad, priėmus Reglamentą (ES) 2022/2370¹, kuris įsigaliojo 2022 m. gruodžio 13 d., buvo pratęsti ECDC įgaliojimai, siekiant sustiprinti Sąjungos sveikatos saugumo sistemą epidemiologinės priežiūros srityse; palankiai vertina tai, kad ECDC pradėjo įgyvendinti savo naujus įgaliojimus peržiūrėdamas bendradarbiavimo su pagrindiniais partneriais ir suinteresuotaisiais subjektais sąlygas, taip pat savo 2021–2027 m. strategijos struktūrą bei turinį;
3. palankiai vertina tolesnį bendros sveikatos sistemos plėtojamą ir bendros sveikatos darbo grupės sukūrimą siekiant stiprinti bendradarbiavimą su EMA, EFSA, EAA ir ECHA; pabrėžia, kad svarbu užtikrinti gerą ir sąžiningą agentūrų bendradarbiavimą;
4. palankiai vertina tai, kad, atsižvelgus į 2022 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimo dokumente pateiktas pastabas, ECDC ir Pasirengimo ekstremaliosioms sveikatos situacijoms ir reagavimo į jas institucija (HERA) pasirašė darbo susitarimus, kad būtų išvengta pastangų kartojimosi ir dubliavimosi;
5. palankiai vertina tai, kad ECDC sugebėjo pasiekti 90 proc. savo 2023–2025 m. bendrajame programavimo dokumente suplanuotų rezultatų: 5 proc. suplanuotų rezultatų buvo atidėti, o 4 proc. – atšaukti, atidėti, neįgyvendinti arba nebetaikytini metų pabaigoje;

II dalis. Europos cheminių medžiagų agentūros (ECHA) 2023 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimas

1. pripažįsta, kad ECHA yra itin svarbi įgyvendinant vis daugiau Sąjungos teisės aktų, kuriais reglamentuojamos cheminės medžiagos visuomenės sveikatos ir aplinkos labui, taip pat siekiant skatinti inovacijas ir konkurencingumą; pripažįsta, kad ECHA renka, vertina ir platina labai daug informacijos apie chemines medžiagas, padeda įmonėms laikytis teisės aktų ir skatina saugų cheminių medžiagų naudojimą;
2. pažymi, kad agentūrų biudžetas priklauso nuo surinktų mokesčių ir įnašo iš Sąjungos bendrojo biudžeto; susirūpinęs atkreipia dėmesį į tai, kad 2022 m. padidėjusios ECHA paslaugų pajamos 2023 m. vėl sumažėjo, todėl finansuojant jos operacijas padidėjo priklausomybė nuo Sąjungos; pabrėžia, kad reikia spręsti nepakankamo ECHA paslaugų pajamų nuspėjamumo problemą, ir pakartoja savo ankstesnius raginimus Komisijai padidinti ECHA biudžeto tikrumą pateikiant pasiūlymą siekiant stiprinti ECHA valdymą laikantis Cheminių medžiagų strategijoje tvarumui užtikrinti pareikšto įsipareigojimo;
3. primena, kad būtina užtikrinti tinkamą darbuotojų skaičių, kuris atspindėtų poreikius, susijusius su Europos žaliuoju kursu, Sąjungos cheminių medžiagų strategija tvarumui užtikrinti, Žiedinės ekonomikos veiksmų planu ir ypač nulinės taršos tikslu, ir su tuo susijusį užduočių apimties padidėjimą;

¹ 2022 m. lapkričio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2370, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 851/2004, steigiantis Europos ligų prevencijos ir kontrolės centrą (*OL L 314, 2022 12 6, p. 1–25*, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2370/oj>)

4. pripažįsta, kad 2023 m. ECHA vykdė savo reguliavimo užduotis pagal Sąjungos cheminių medžiagų teisės aktus, visų pirma Cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH) ir Cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklavimo ir pakavimo (CLP) reglamentus, teikė mokslinę bei techninę paramą Komisijai įgyvendinant Cheminių medžiagų strategiją tvarumui užtikrinti, taip pat rengė ir pradėjo darbą, susijusį su naujų reguliavimo užduočių pagal Geriamojo vandens direktyvą, Baterijų reglamentą ir reglamentą dėl didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai įgyvendinimu;
5. palankiai vertina pažangą, padarytą įgyvendinant integruotą reguliavimo strategiją ir bendrą vertinimo veiksmų planą; pripažįsta pažangą, padarytą nustatant medžiagas ir medžiagų grupes, dėl kurių būtų galima imtis reguliavimo veiksmų; apgailestauja dėl to, kad ECHA vis dėlto nepakankamai įgyvendino pagrindinius pavojingų medžiagų identifikavimo ir prioriteto suteikimo rodiklius; pabrėžia, kad reikia užbaigti pavojingų medžiagų identifikavimo procesą, kad būtų užtikrintas saugus jų naudojimas;
6. palankiai vertina ECHA pastangas skatinti naudoti alternatyvas bandymams su gyvūnais, kai atliekamas cheminių medžiagų reguliavimo vertinimas, ir skatinti supratimą apie galimybes bei iššūkius atsisakant bandymų su gyvūnais, sykiu užtikrinant aukštą žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos lygį;
7. susirūpinęs atkreipia dėmesį į tai, kad sudėtinga įdarbinti pakankamai ekspertų iš valstybių narių į ECHA mokslinius komitetus, o tai kelia pavojų ECHA gebėjimui laikytis reguliavimo procesų teisinių terminų ir tikslų, kurie priklauso nuo komitetų veiklos rezultatų, visų pirma atsižvelgiant į tai, kad ECHA pavedama vis daugiau užduočių;
8. palankiai vertina 2023 m. gruodžio mėn. priimtą 2024–2028 m. ECHA strateginį pareiškimą, kuriame nustatyti ECHA prioritetai įgyvendinant savo kintančius įgaliojimus;

III dalis. Europos aplinkos agentūros (EAA) 2023 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimas

1. pabrėžia, kad EAA teikia patikimą ir nepriklausomą informaciją apie aplinką; teigiamai vertina jos 2023 m. paskelbtų produktų, pavyzdžiui, „Žiedinės plastikų ekonomikos Europoje pasiekimo būdai. Šalių, įmonių ir piliečių gerosios praktikos pavyzdžiai“ (angl. *Pathways towards circular plastics in Europe — good practice examples from countries, business and citizens*), „Prisitaikymo prie klimato kaitos sąnaudų ir naudos vertinimas“ (angl. *Assessing the costs and benefits of climate change adaptation*) ir „Europos miškų ekosistemos: pagrindiniai sąjungininkai darnaus vystymosi srityje“ (angl. *European forest ecosystems: key allies in sustainable development*), kokybę;
2. pripažįsta EAA gebėjimą prisitaikyti, nes ji paskelbė ne tik 2023 m. planuotas publikacijas, bet ir papildomų darbų įvairiomis temomis – nuo ekstremalių oro sąlygų iki žmonių sveikatos, pvz., dokumentą „Gamtos atkūrimo Europoje svarba“ (angl. *The importance of restoring nature in Europe*), ir taip parodė savo gebėjimą informuoti ir skatinti dabartines politines diskusijas, kylančias dėl kintančių aplinkybių;

3. pažymi, kad EAA pavesta stebėti pažangą, daromą įgyvendinant 8-ąją aplinkosaugos veiksmų programą (toliau – 8-oji AVP), kuri grindžiama Europos žaliuoju kursu ir kuria nustatoma Sąjungos aplinkos politikos sistema iki 2030 m. bei ilgalaikis prioritetinis tikslas – iki 2050 m. pasiekti, kad gyventume gerai pagal mūsų planetos išgales; palankiai vertina tai, kad 2023 m. gruodžio mėn. buvo paskelbta jos pirmoji metinė stebėsenos ataskaita, grindžiama 28 pagrindiniais rodikliais ir atitinkamais tikslais, pvz., klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos, žiedinės ekonomikos ir biologinės įvairovės;
4. atkreipia dėmesį į tai, kad 2023 m. birželio mėn. po Komisijos atliktos išankstinės atrankos, valdybos atrankos ir klausymo ENVI komitete Leena Ylä-Mononen perėmė EAA vykdomojo direktoriaus pareigas iš Hanso Bruyninckx, kuris jas ėjo 10 metų; palankiai vertina greitą ir veiksmingą procesą, kuris sudarė sąlygas šiam paskyrimui;
5. palankiai vertina tai, kad EAA, atsižvelgdama į 2022 m. biudžeto įvykdymą tvirtinančios institucijos rekomendacijas, nustatė reguliarius pažangos stebėsenos procesus pagrindinių ataskaitų ir vertinimų įgyvendinimo srityje, o pastaruoju metu – daugiau dėmesio skirdama rodikliams, ir todėl pasiekė 100 proc. metinio biudžeto įvykdymo lygį, 100 proc. pagrindinių ataskaitų ir vertinimų įgyvendinimo lygį bei visus metus aktyviai bendradarbiavo su pagrindiniais suinteresuotaisiais subjektais ir tinklo partneriais;
6. susirūpinęs pažymi, kad, nepaisant daugiamečio EAA užduočių pobūdžio, esama disbalanso, susijusio su nuolatinių ir pagal sutartis dirbančių darbuotojų, taip pat operatyvinio personalo ir pagalbinių darbuotojų skaičiumi, todėl darbuotojams nuolat reikia persikvalifikuoti ir pernelyg daug administracinio darbo tenka mokslininkams; mano, kad, atsižvelgiant į labai padidėjusį darbo krūvį ir siekiant tinkamai atlikti užduotis, susijusias su Sąjungos tikslais, *inter alia*, poveikio klimatui neutralumo, žiedinės ekonomikos ir gamtos atkūrimo srityse, ateinančiais metais EAA darbuotojų skaičius turėtų ir toliau reikšmingai didėti;

IV dalis. Europos maisto saugos tarnybos (EFSA) 2023 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimas

1. palankiai vertina EFSA indėlį užtikrinant Sąjungos maisto ir pašarų grandinės saugą ir jos dideles pastangas teikiant rizikos valdytojams išsamias, nepriklausomas ir naujausias mokslines rekomendacijas klausimais, susijusiais su maisto grandine, aiškiai informuojant visuomenę apie savo produktus ir nurodant, kokia informacija šie produktai grindžiami, taip pat bendradarbiaujant su suinteresuotaisiais subjektais bei instituciniais partneriais, kad būtų propaguojamas maisto saugos sistemos nuoseklumas ir pasitikėjimas ja;
2. palankiai vertina EFSA įsitraukimą į ENVI komiteto veiklą ir apskritai EFSA dalyvavimą įgyvendinant iniciatyvas, susijusias su strategija „nuo ūkio iki stalo“ ir Sąjungos cheminių medžiagų strategija, ypatingą dėmesį skiriant pesticidams, mitybai, gyvūnų gerovei ir cheminių medžiagų keliamos rizikos vertinimui, įskaitant Sąjungos cheminių medžiagų duomenų platformos sukūrimą;

- pažymi, kad 2023 m. EFSA atsakė į 660 mokslinių klausimų, t. y. šiek tiek mažiau nei nustatytas tikslas – 673 klausimai, tačiau daugiau nei nuo 2020 m. pasiekti rezultatai; pabrėžia, kad reikia sumažinti dar neatsakytų klausimų skaičių; palankiai vertina priemonės, kurių imtasi siekiant paspartinti rizikos vertinimo procesą;
- pažymi, kad, remiantis EFSA atliktu metiniu strategijos tyrimu, kuriame prašoma atsiliėpimų iš jos klientų, partnerių ir suinteresuotųjų subjektų, tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvaujančių teikiant EFSA mokslines nuomones, kaip ir ankstesniais metais reikėtų atkreipti dėmesį į EFSA gebėjimą savo konsultacijas teikti laiku; ragina EFSA įgyvendinti būtinas priemones šiam aspektui pagerinti;
- pabrėžia, kad EFSA turi plėtoti glaudų bendradarbiavimą su visais savo suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant kitas agentūras, kad būtų užtikrintas geresnis ryšys ir produktų sklaida; palankiai vertina tai, kad EFSA plėtojo bendradarbiavimą su valstybėmis narėmis, be kita ko, ryšių punktams teikiant didesnę paramą, daugiausia dėmesio skirdama paramai duomenų rinkimo ir komunikacijos srityje;
- palankiai vertina tai, kad EFSA toliau įgyvendino savo naują organizacinę struktūrą, nustatytą 2022 m. siekiant atspindėti Skaidrumo reglamentą; pabrėžia, kad reikia didinti EFSA procesų struktūros efektyvumą ir skaidrumą;

V dalis. Europos vaistų agentūros (EMA) 2023 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimas

- primena, kad EMA, vertindama ir prižiūradama žmonėms skirtus ar veterinarinius vaistus ir saugodama visuomenės sveikatą didinant informuotumą pagrindiniais klausimais, įskaitant atsparumą antimikrobinėms medžiagoms ir užkrečiamųjų ligų prevenciją skiepijant, atlieka esminį vaidmenį žmonių ir gyvūnų sveikatos apsaugos srityje;
- pabrėžia, kad 2023 m. EMA rekomendavo suteikti rinkodaros leidimą 77 naujiems žmonėms skirtiems vaistams, įskaitant 39 naujas veikliąsias medžiagas, ir 14 naujų veterinarinių vaistų, įskaitant 9 naujas veikliąsias medžiagas; palankiai vertina tai, kad EMA patvirtino 17 retųjų vaistų pagal Sąjungos retųjų vaistų sistemą, kurios tikslas – skatinti vaistų, skirtų retosiomis ligomis sergantiems pacientams, kūrimą ir tiekimą rinkai;
- atkreipia dėmesį į EMA sprendimą atšaukti savo veiklos tęstinumo priemones, nustatytas dėl COVID-19, vadovaujantis Pasaulio sveikatos organizacijos deklaracija dėl COVID-19, kaip tarptautinio masto ekstremaliosios visuomenės sveikatos situacijos, pabaigos; palankiai vertina tai, kad dėl to EMA galėjo nukreipti savo dėmesį į kitus iššūkius, įskaitant EMA pareigų pagal išplėstus įgaliojimus, Medicinos priemonių reglamento ir Diagnostikos *in vitro* medicinos priemonių reglamento užbaigimą, taip pat pirmuosius svarstymus dėl EK pasiūlymo dėl bendrųjų Sąjungos farmacijos srities teisės aktų, susijusių su žmonėms skirtais vaistais, peržiūros;
- palankiai vertina EMA pastangas prisidėti prie Sąjungos prioritetų įgyvendinimo, be kita ko, įgyvendinant Sąjungos kovos su vėžiu planą, Sąjungos cheminių medžiagų

strategiją tvarumui užtikrinti ir Bendros sveikatos koncepcija grindžiamą Europos kovos su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms veiksmų planą;

5. primena, kad EMA yra mokesčiais finansuojama agentūra, kurios 88,21 proc. 2023 m. pajamų gauta iš mokesčių už paraiškas dėl farmacijos produktų rinkodaros leidimų ir dėl veiklos po leidimo suteikimo, 11,43 proc. – iš Sąjungos biudžeto ir 0,36 proc. – iš įvairių kitų šaltinių; pabrėžia, kad reikia užtikrinti šių pajamų skaidrumą, ir palankiai vertina tai, kad ateityje EMA savo veiklos ataskaitoje turės paskelbti gautas metines pajamas pagal mokesčio ir rinkliavos rūšį, vadovaujantis Reglamentu (ES) 2024/568²;
6. pažymi, kad 2023 m. EMA gavo 6 965 prašymus pateikti informaciją ir 709 prašymus leisti susipažinti su dokumentais ir kad EMA taiko eiliškumo sistemą, dėl kurios vėluojama nagrinėti prašymus; pabrėžia, koks svarbus yra EMA veiklos skaidrumas, todėl būtina užtikrinti galimybę laiku susipažinti su informacija ir dokumentais;
7. pažymi, kad 2023 m. buvusių EMA patalpų Londone padėtis tapo dar sudėtingesnė, dėl to EMA turi skirti daug išteklių komerciniam nekilnojamajam turtui trečiojoje šalyje valdyti, o tai kelia pavojų jos pagrindinei veiklai; primygtinai ragina Komisiją užtikrinti ilgalaikį politinį šio klausimo sprendimą ir sudaryti sąlygas EMA visapusiškai sutelkti savo dėmesį į su visuomenės sveikata susijusios misijos vykdymą;

Išvada

1. remdamasis turimais duomenimis, rekomenduoja patvirtinti agentūrų vykdomiesiems direktoriams, kad ES agentūrų 2023 finansinių metų biudžetas įvykdytas.

² 2024 m. vasario 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/568 dėl Europos vaistų agentūrai mokėtinų mokesčių ir rinkliavų, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) 2017/745 ir (ES) 2022/123 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 658/2014 ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 297/95 (OL L, 2024/568, 2024 2 14, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/568/oj>).

**PRIEDAS. SUBJEKTAI AR ASMENYS,
IŠ KURIŲ NUOMONĖS REFERENTAS GAVO INFORMACIJOS**

Pirmininkas, kaip nuomonės referentas, prisiimdamas visą atsakomybę, pareiškia, kad negavo informacijos iš jokio subjekto ar asmens, kuris turi būti nurodytas šiame priede pagal Darbo tvarkos taisyklių I priedo 8 straipsnį.